

ਫਾਈਨਲ ਐਪੀਸੋਡ

ਅਡੀਸ਼ਨ ਫੋਰ ਸਿੱਖ ਆਫ ਅਮਰੀਕਾ ਵਰਲਡ ਕੰਪੀਟੀਸ਼ਨ

ਸਵਾਲ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
ਜਵਾਬ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਭਾਈ ਘਨ੍ਹੋਈਆ

੫1. ਭਾਈ ਘਨ੍ਹੋਈਆ ਜੀ ਕੌਣ ਸਨ?

ੳ. ਭਾਈ ਘਨ੍ਹੋਈਆ ਜੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਸਿੱਖ ਸਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾਪੰਥੀ ਸੰਪਰਦਾਇ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸਿਆਲਕੋਟ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਵਜ਼ੀਰਾਬਾਦ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਸੇਦਰਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਧੰਮਾ ਖੱਤਰੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਇੱਕ ਅਮੀਰ ਵਪਾਰੀ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਮ ਸੇਦਰਾ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਲਈ ਸੇ ਦਰ ਹੋਣ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਪਿਆ।

੫2. ਜਵਾਨ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚ ਕੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ?

ੳ. ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚ ਸਿੱਕੇ ਰੱਖੇ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਕੋਈ ਲੋੜਵੰਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇ ਸਕਣ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਹ ਆਦਤ ਦੇਖ ਕੇ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਜਦੋਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੋਰ ਕਈ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹਿੰਦੇ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਗਰੀਬ ਮੋਢਿਆਂ ਤੇ ਭਾਰ ਚੁੱਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਆਉਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਦਾ ਭਾਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਕਈ ਮੀਲ ਤੱਕ ਚੱਲਦੇ।

੫3. ਜਵਾਨੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਕੀ ਕਰਦੇ?

ੳ. ਉਹ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਾਰ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਵੱਸ ਚੁੱਕਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਤੇ ਚੁੱਕ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਈ ਮੀਲ ਚੱਲਦੇ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਦੇਖਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਚਿੰਤਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਕਿ ਲੋਕ ਕੀ ਕਹਿਣਗੇ। ਪਰ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੋੜਵੰਦ ਜਾਂ ਗਰੀਬ ਨੂੰ ਤਕਲੀਫ਼ ਨਹੀਂ ਸਹਿਣ ਦੇਣਗੇ। ਇੱਥੋਂ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਤੀ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਨਿਸ਼ਚਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

੫4. ਭਾਈ ਘਨ੍ਹੋਈਆ ਜੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਸਨ?

ੳ. ਭਾਈ ਘਨ੍ਹੋਈਆ ਜੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸੰਭਾਲਣਾ ਪਿਆ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਪੱਕੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਭਾਈ ਨਨੂਆ ਜੀ ਮਿਲੇ। ਭਾਈ ਘਨ੍ਹੋਈਆ ਜੀ ਭਾਈ ਨਨੂਆ ਜੀ ਦੇ ਕੋਲ ਇੱਕ ਦਿਨ ਬੈਠੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੁਣ ਕੇ ਨਿਹਾਲ ਹੋ ਗਏ।

੫5. ਕਿਸ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਭਾਈ ਘਨ੍ਹੋਈਆ ਜੀ ਨਿਹਾਲ ਹੋ ਗਏ?

ੳ. ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੯॥

ਸਾਧੇ ਮਨ ਕਾ ਮਾਨੁ ਤਿਆਗਉ॥

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਸੰਗਤ ਦੁਰਜਨ ਕੀ ਤਾ ਤੇ ਅਹਿਨਿਸਿ ਭਾਗਉ॥੧॥

ਸੁਖੁ ਦੁਖੁ ਦੋਨੇ ਸਮ ਕਰ ਜਾਨੈ ਅਉਰੁ ਮਾਨੁ ਅਪਮਾਨਾ॥

ਹਰਖ ਸੋਗ ਤੇ ਰਹੈ ਅਤੀਤਾ ਤਿਨਿ ਜਗਿ ਤਤੁ ਪਛਾਨਾ॥ ੧॥

੫੭ ਨੇਵੇਂ ਮਹੱਲੇ ਦੇ ਸਲੋਕ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?

ੳ.

ੳੳ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੯॥

ਗੁਨ ਗੋਬਿੰਦ ਗਾਇਓ ਨਹੀਂ ਜਨਮੁ ਅਕਾਰਥ ਕੀਨੁ॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਭਜੁ ਮਨਾ ਜਿਹ ਬਿਧਿ ਜਲ ਕਉ ਮੀਨ॥

ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਵਲੋਂ ਉਚਾਰਣ ਕੀਤੀ ਇਹ ਬਾਣੀ ਸੁਣਨ ਉਪਰੰਤ ਭਾਈ ਘਨ੍ਹੋਈਆ ਜੀ ਦੀ ਆਤਮਾ ਜਾਗ ਪਈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਦੀ ਵੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਬਾਰੇ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੋਚਿਆ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਨੇਕ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਨਾ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਭੁੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

੫੮. ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਉਪਰ ਕੀ ਰਹੇਗਾ?

ੳ. ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ:

ਨਾਮੁ ਰਹਿਓ ਸਾਧੂ ਰਹਿਓ ਰਹਿਓ ਗੁਰੁ ਗੋਬਿੰਦੁ॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਇਹ ਜਗਤੁ ਮੈ ਕਿਨ ਜਪਿਓ ਗੁਰ ਮੰਤੁ॥

ਭਾਈ ਘਨ੍ਹੋਈਆ ਜੀ ਭਾਈ ਨਨੂਆ ਜੀ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਮੰਤਰ ਦੇਣ ਤਾਂ ਭਾਈ ਨਨੂਆ ਜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਪਾਸ ਜਾਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਭਾਈ ਘਨ੍ਹੋਈਆ ਜੀ ਉਸੇ ਵਕਤ ਤੁਰ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।

੫੯. ਭਾਈ ਘਨ੍ਹੋਈਆ ਜੀ ਦੀ ਭਟਕਣਾ ਕਦੋਂ ਖਤਮ ਹੋਈ?

ੳ. ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੱਥੋਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਉਪਰੰਤ ਭਾਈ ਘਨ੍ਹੋਈਆ ਜੀ ਦੀ ਭਟਕਣਾ ਖਤਮ ਹੋਈ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਪਾਸ ਰਹੇ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਵਰਤਾਉਣ ਦੀ ਲੱਗੀ। ਉਹ ਤਬੇਲੇ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਘੋੜਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਘੋੜਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਤੁਸੀਂ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਸੇਵਾ ਕਰੋਗੇ।

੫੧੦. ਭਾਈ ਘਨ੍ਹੋਈਆ ਜੀ ਨੇ ਕੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ?

ੳ. ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਲੇ ਅਟਕ ਜਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਕਾਹਵਾ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਜਾਤ ਦੇ ਭੇਦਭਾਵ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਸੀ। 1705 ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ ਜਦੋਂ ਮੁਗ਼ਲਾਂ ਅਤੇ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਨੇ ਉਥੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ।

੫੧੧. ਸਿੱਖ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ?

ੳ. ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਰੰਗ ਸਫੈਦ ਸੀ ਜੋ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸਾਦਗੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਦਾ ਰੰਗ ਪੀਲਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਸੰਤੀ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਰੰਗ ਨੀਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜੋ ਅੱਜ ਵੀ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਬਿਲਕੁੱਲ ਸਾਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਉੱਪਰ ਸ਼ਸਤਰ ਚਿੰਨ੍ਹ ਲਗਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਖੰਡਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਕਟਾਰ, ਢਾਲ ਅਤੇ ਤਲਵਾਰ ਤਿੰਨ ਸ਼ਸਤਰ ਚਿੰਨ੍ਹ ਸਨ ਜੋ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਉੱਪਰ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

੫12. ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ?

ੳ. ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਸਤਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਮਿਸਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਸਮੇਂ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਰੰਗ ਲਾਲ ਜਾਂ ਗੂੜਾ ਸੰਤਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੱਖ ਸ਼ਾਹੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦਾ ਰੰਗ ਨੀਲਾ ਸੀ ਪਰ ਡੋਗਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮਹਾਰਾਜਾ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਰੰਗ ਬਦਲ ਕੇ ਕੇਸਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਪਰ ਦੇਵੀ ਦੀ ਮੂਰਤ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਸੇ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤੇ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਮਨਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਡੋਗਰਿਆਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਮੰਨਦਿਆਂ ਇਸ ਦਾ ਰੰਗ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਡੋਗਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਖਾਲਸਾ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਝੰਡੇ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਦਿੱਤੀ।